
C. HOUTMAN

Een geboren verteller

H. Polman Az. en de bijbelse geschiedenis

Ter inleiding

In april 2010 heeft de bibliotheek van de Protestantse Theologische Universiteit een manuscript aangekocht dat op de titelpagina de volgende tekst bevat:

Bijbelsche Geschiedenissen bevattende de Verhalen des Nieuwen Verbonds door H.P. Az.

Het als boek ingebonden handschrift van kwartoformaat [23 cm.]¹ bevat afgezien van de titelpagina 579 op perkamentpapier beschreven pagina's met een hervertelling van het leven van Jezus (pp. 3-410) en het optreden van de apostelen (pp. 411-568), gebaseerd op de Evangelien en de Handelingen der Apostelen. De stof is ondergebracht in totaal 172 niet genummerde, van een opschrift voorziene paragrafen, die toegankelijk zijn gemaakt door een inhoudsopgave (pp. 573-579). In de eerste paragraaf, 'Kort overzicht van den staat der wereld bij Christus geboorte' (pp. 1-3), wordt geschetst hoe de komst van 'de Messias, de zaligmaker van zondaren' geschiedt op een zeer geschikt moment. De joodse en met name de heidense godsdienst zijn in verval geraakt, terwijl staatkundig de situatie in Palestina zeer gunstig was voor de verbreiding van het evangelie, daar men ten tijde van de Romeinse overheersing 'met eene pas' het hele land kon doortrekken. In de slotparagraaf, 'Iets over het lot der Apostelen onzes Heeren' (pp. 568-572), wordt met als bron de overlevering verhaald hoe het de apostelen verder is vergaan.

Het handschrift is goed leesbaar. Voor een deel is de wat verbleekte tekst opnieuw met inkt overtrokken, klaarblijkelijk door de auteur zelf. De geschiedenis van het via een antiquaar verworven manuscript valt niet te traceren,² de oorsprong wel. Achter de initialen op de titelpagina gaat de naam schuil van Hendrik Polman Azn. Afgaande op het handschrift in van hem bekende

¹ Catalogus nr. 101 A 21.

² De verkoper, Onno van Seggelen, Fine Arts & Antiques te Rotterdam, heeft het handschrift naar zijn zeggen 'van een handelaar' gekocht.